

An aerial photograph of Bergen, Norway, showing the city built on steep hillsides overlooking a large fjord. The image is covered with a semi-transparent red filter. The text "Fordi det er mulig" is overlaid in the upper half, with "mulig" in orange.

Fordi det er **mulig**

Rødts **budsjettforslag**
Bergen kommune
2019

Innholdsregister

10 forslag for å bekjempe forskjells-Bergen	1
1. Å utvikle byrådsmodellen	
2. Å øke grunnbemanningen i helsetjenesten	2
3. Å kommunalisere barnehagene	2
4. Å innføre gratis SFO	2
5. Å bygge flere kommunale boliger	2
6. Å innføre skatt på cruiseskipturismen	3
7. Å styrke Utekontakten	3
8. Å opprette helsestasjon for LHBT-ungdom	3
9. Å gjøre Kulturskolen gratis for barn og unge	3
10. Å gjeninnføre 80 %-regelen	3

Forslag til de ulike byrådsavdelingene

1. Byrådsleders avdeling	4
2. Byrådsavdeling for finans, innovasjon og eiendom	4
3. Byrådsavdeling for helse og omsorg	4
4. Byrådsavdeling for barnehage, skole, SFO og idrett	7
5. Byrådsavdeling for byutvikling	11
6. Byrådsavdeling for bolig, sosial og inkludering	11
7. Byrådsavdeling klima, kultur, og næring	13
8. Bystyrets organer	14
9. Saldering driftsbudsjett	14
10. Investering	15

10 forslag til å bekjempe forskjells-Bergen – fordi det er mulig

Rødt har ikke det samme administrative apparatet til disposisjon som de til en hver tid sittende byrådspartiene når vi utarbeider vårt alternative forslag til budsjett. Derfor velger vi i stedet å fremheve noen få forslag som vi mener kunne bidratt til å omfordele byens verdier på en god og rettferdig måte:

1. Å avvikle byrådsmodellen
2. Å øke grunnbemanningen i helsetjenesten
3. Å kommunalisere barnehagene
4. Å innføre gratis SFO
5. Å bygge flere kommunale boliger
6. Å innføre skatt på cruiseskipturismen
7. Å styrke Utekontakten
8. Å opprette helsestasjon for LHBT-ungdom
9. Å gjøre Kulturskolen gratis for barn og unge
10. Å gjeninnføre 80 %-regelen

Disse forslagene gjenspeiles i vårt alternative forslag til budsjett, i tillegg til andre mindre, enkeltstående forslag. Flere av disse har også blitt spilt inn underveis i bystyrekomiteens budsjettarbeid.

Rødts budsjettforslag for 2019–2023 skiller seg også fra andre budsjettforslag på finansieringssiden. Vi ønsker å vise hvordan vi kan intensivere arbeidet mot fattigdom og økende økonomiske forskjeller. Derfor vil ikke Rødt godta regjeringens sparepolitikk slik byrådet gjør i dag.

Velferdsstaten er i krise når kommunene blir underfinansierte. Parallelt med at kommunene får stadig flere arbeidsoppgaver, fører regjeringen en politikk som i praksis gir mindre inntekter til kommunene. Kommunene besitter nemlig noen av de viktigste utjevningsmekanismene vi har i vårt samfunn: Gode og rause velferdsordninger kan bidra til å dempe de økende forskjellene og den urettferdigheten som dagens brutale, kapitalistiske økonomi medfører.

Detaljert beskrivelse av de 10 forslagene

1. Å avvikle byrådsmodellen

Dagens parlamentariske modell innebærer i praksis et ekstra, topptungt organ (byrådet) som på mange måter er mektigere enn byens direkte, folkevalgte organ (bystyret). Rødt vil avvikle byrådsmodellen, gjeninnføre formannskapsmodellen, og styrke nærdemokratiet gjennom bydelsstyrene.

2. Å øke grunnbemanningen i helsetjenesten

Ved å øke grunnbemanningen i de kommunale helsetjenestene, øker også mulighetene for at flere av kommunens ansatte også får faste, hele stillinger. Det er ikke nok bare å snakke om en heltidskultur, det må også følge med tilstrekkelig med midler. Dette vil også ha en positiv konsekvens for brukerne av helsetjenestene, da trygge og stabile arbeidsplasser også gjør det lettere å gjennomføre arbeidet på en god og forsvarlig måte.

3. Å kommunalisere barnehagene

Rundt 70 % av barnehagene i Bergen er private, og stadig flere av disse private barnehagene kommersialiseres. Et eksempel på dette er husmorforeningens barnehager som ble omgjort til Kidsa barnehager og siden solgt til nye velferdsprofitører (Adolfsen-brødrene) med en fortjeneste på «skarve» 215 millioner kroner. Rødt vil stanse kommersialiseringen av bergensbarnehagene, og har derfor satt av en pott i vårt investeringsbudsjett på 100 millioner som skal gå til å overta private barnehager.

4. Å innføre gratis SFO

Rødt ønsker å utvide de universelle velferdsordningene. SFO er dyrt for de som har lite fra før. Bergen kommune har dessuten hatt en praksis med å kaste ut barn fra SFO ved utestående foreldrebetaling. Dette er helt feil medisin mot et fattigdomsproblem. Et bedre forslag er å fjerne foreldrebetalingen. Rødt foreslår å starte med gratis SFO i levekårssoner med en høy andel barn i fattige familier, og på sikt utvide ordningen til å gjelde alle skoler i Bergen.

5. Å bygge flere kommunale boliger

I tillegg til at det eksisterer et betydelig vedlikeholdsetterslep på kommunale utleieboliger, har byrådet i denne perioden også innskrenket kriteriene for hvem som «kvalifiserer» til å kunne leie slike boliger. Det er ikke lenger nok «bare» å være fattig for å leie kommunalbolig. Slik manipuleres også de kommunale boligkøene. Rødt mener at Bergen bør gå i motsatt retning, og heller jobbe for å utfordre det private markedet, ved å bygge flere sosiale boliger. Dette speiles i vårt investeringsbudsjett. Bolig skal være et hjem – ikke en vare.

6. Å innføre skatt på cruiseskipturismen

Rødt mener at vi må gjøre mer drastiske tiltak for å forhindre klimagassutslipp så vel som den lokale luftforurensingen. Et tiltak som kan bidra til begge deler, er å innføre skatt på cruiseskipturismen i form av en cruisepassasjeravgift. Inntektene fra en slik skatt øremerkes etablering av anlegg for landstrøm, slik at Bergen så fort som mulig kan få bort de enorme mengdene utslipp som kommer fra disse båtene.

En slik «turistskatt» er vanlig i mange andre europeiske turistbyer, og ingenting tilsier at en slik skatt vil føre til at noen unngår å besøke byen. En slik skatt vil fungere etter prinsippet «forurensner betaler», og vil kunne generere viktige inntekter, selv om skatten for hver enkelt passasjer er beskjeden. Eksempelvis vil en avgift på 50 kroner per passasjer, gi kommunen en inntekt på 26 711 050 kroner, basert på passasjertallene fra 2017 tilgjengelig på Bergen havns nettsider.

7. Å styrke Utekontakten

I 2011 ble Utekontakten kraftig nedbemannet. Siden den gang har Kirkens bymisjon intensivert arbeidet med prostitusjon (jf. BTs artikkel «Marte har ringt flere hundre prostituerte», 22.3.2017). Rødt er bekymret for en utvikling der kommunen ikke tar tilstrekkelig ansvar for dette arbeidet. Vi kan ikke overlate arbeidet mot menneskehandel og prostitusjon utelukkende til dømmende myndigheter (politi og rettsvesen) eller overarbeidede frivillige organisasjoner. Derfor har vi lagt inn 7 millioner kroner i vårt alternative budsjett til å øke bemanningen i Utekontakten.

8. Å opprette helsestasjon for LHBT-ungdom

Rødt mener at det er behov for en egen helsestasjon for LHBT-ungdom etter modell fra Oslo. En slik helsestasjon trenger ikke å være løsrevet fullstendig fra øvrige helsetilbud; i Oslo holder f.eks. stasjonen til i samme lokaler som Grünerløkka helsestasjon. Et eget tilbud for LHBT-ungdom er like fullt viktig fordi LHBT-befolkningen har egne utfordringer med hensyn til fysisk og psykisk helse.

LHBT-befolkningen er selvsagt en mangfoldig og uensartet gruppe, men det er ikke desto mindre et mangfold som trenger å ivaretas og styrkes gjennom et tilstrekkelig og tilpasset helsetilbud i Norges nest største by. Vi setter av 3 millioner til dette i driftsbudsjettet og 12 millioner i investeringsbudsjettet.

9. Å gjøre Kulturskolen gratis for barn og unge

Rødt ønsker å redusere kulturskolesatsene, og på sikt gjøre kulturskolen gratis i likhet med andre velferdsordninger som reguleres av Opplæringsloven. Det er også et mål at køene for å få plass i den kommunale kulturskolen reduseres. I dag ser vi at det har dukket opp private kulturskoler i Bergen med høyere satser enn den kommunale (Metis), i tillegg til at Nærings- og fiskeridepartementet denne våren foreslo å konkurranseutsette kulturskolen i en rapport om «like konkurransevilkår for offentlige og private aktører». Rødt mener at Bergen bør gå i motsatt retning: Opplæring i musikk og kultur bør være et felles gode som eies av alle, og ikke bare forbeholdes de få.

10. Å gjeninnføre 80 %-regelen

Rødt ønsker å gjeninnføre den såkalte 80 %-regelen for uføretrygdete. Dette har vært en særordning i Bergen kommune før 2010, hvor varig trygdete fikk beholde 80 % av minstepensjon etter at boutgiftene var betalt. Rødt mener at en relativt stor by som Bergen, med høye boligpriser og en viss konsentrasjon av fattigdom, bør innføre dette ene tiltaket som retter seg særlig mot å bekjempe fattigdom, og setter av 20 millioner årlig til dette formålet.

1. Byrådsleders avdeling

Byrådsleders avdeling i alt	kr	0
Byparlamentarismen avskaffes, byrådets politiske rådgivere sies opp	kr	-50.000.000
Opprette bydelsstyrer svarende til skolekretsene for ungdomsskolene i Bergen i 2019	kr	50.000.000

Rødt foreslår å avskaffe byparlamentarismen og si opp byrådets politiske rådgivere. Videre foreslår Rødt at det i tilknytning til valget i 2019 også skal velges bydelsstyrer, med sikte på at de trer i funksjon fra nyttår 2020.

Vi plasserer disse postene under Byrådsleders avdeling, siden de går på hele den politiske organiseringen av kommunen.

2. Byrådsavdeling for finans, innovasjon og eiendom

Byrådsavdeling for finans, innovasjon og eiendom i alt	kr	-220.000.000
Bestiller-utfører-modellen avskaffes. Kostbar anbudsutsetting stoppes	kr	-150.000.000
Reduksjon i bruk av konsulenter, internfakturerer, OPS og annet unødvendig byråkrati	kr	-60.000.000
Midler til brukerråd som erstatning for konsulenttjenester	Kr	10.000.000
Styrket kontrollinnsats hos Kemneren, nettoeffekt	kr	-20.000.000

Rødt foreslår å slutte med den destruktive og effektivitetsødeleggende bestiller-utfører-modellen som organisasjonsmodell i Bergen kommune. Den innebærer masse merarbeid, tap av kompetanse, sterkt redusert effektivitet på grunn av kunstig friksjon i kommunens organisasjon mm. Det er også mye å spare på å kutte ut kostbar bruk av private utførere som fortsatt forekommer i ganske stor utstrekning i Bergen kommune, selv om byrådet har truffet enkelte tiltak for å rekommunalisere tjenester. Med totale driftsutgifter på nesten 22 milliarder har Bergen kommune åpenbart muligheter til å spare utgifter og få en effektivitetsgevinst på flere hundre millioner kroner, men vi legger forsiktigvis inn bare 150 millioner i 2019, fordi det vil ta tid å få tatt ut hele effekten.

Rødt ønsker også å bytte ut kommunens dyre konsulentbruk med flere brukerråd, som ikke bare vil være billigere, men som også er mer demokratiske og kjenner kommunens behov.

Styrket kontrollinnsats hos Kemneren i Bergen vil være en satsing som med stor sikkerhet vil gi betydelig netto inntekt, og vi har grovt anslått denne nettoen til å ligge omkring 20 mill. kroner. Det må antas at det reelle tallet er vesentlig større.

3. Byrådsavdeling for helse og omsorg

3.1 Barnevern (Tjenesteområde 02)

Barnevern i alt	kr	70.000.000
Styrking av barneverntjenester for bedre kvalitet og forsvarlig saksbehandling	kr	20.000.000
Opprettelse av mindre, kommunale institusjoner	kr	20.000.000
Satsing tverretattlig/tverrfaglig samarbeid	kr	15.000.000
Familieveiledning	kr	15.000.000

Det er stadig tydeligere at det er nødvendig med en generell styrking av det kommunale barnevernet. Rødt legger inn 20 millioner kr. ekstra for generell styrking av bemanningen av barnevernet slik at det kan foreta kvalitativt god saksbehandling innen den 3-månedersfristen

som er satt for undersøkelse. Rødt ønsker også å bygge flere mindre barnevernsinstitusjoner i kommunal regi, slik at barn og ungdom med ulike behov i større grad får tilpasset barnevernsomsorg. Dersom enslige, mindreårige asylsøkere skal bli ivaretatt på forsvarlig måte, stiller det krav om betydelig økt innsats fra barnevernets side.

Useriøse, private selskap på profittjakt må bort fra markedet. Rødt sier nei til barn på anbud.

Rødt ser det som nødvendig å få til bedre tverretattlig og tverrfaglig samarbeid i sosial-, helse-, skole- og politietat i saker som er relatert til barnevernet. Dette vil kreve både kursing og kompetansefremmende samlinger hvor de ulike etatene møtes. Det er meget god samfunnsøkonomi å satse på dette.

Barnevernet har i løpet av de siste årene hatt en kraftig økning i antall meldte saker. Hjelpetrengende barnevernsbarn står i kø, og fortsatt skjer det i en rekke saker at man bryter tre-månedersfristen for gjennomføring av undersøkelser. Det tar for lang tid før barna får den hjelpen de trenger. Det er for få saksbehandlere i bydelenes barnevernstjenester. Ikke nok med at de ofte jobber med tunge saker, men de er i tillegg underbemannet. Rødt ønsker å styrke kvaliteten på det kommunale barnevernet, og foreta en gjennomgåelse for å få en mer forsvarlig saksbehandling med full ivaretagelse av både barns og pårørendes rettigheter i alle ledd. Dette vil etter vårt syn kreve ansette av flere saksbehandlere. Det må også avsettes mer midler til etterutdanning av barnevernsarbeidere.

Behovet for innsats er større enn det barnevernet i Bergen klarer å håndtere på tilfredsstillende måte. Hvert år rapporteres det om at barnevernet på grunn av veksten i antall saker «ikke er i stand til å innfri alle lovpålagte tidsfrister og oppgaver knyttet til arbeid med undersøkelser, tiltaksplasser, samt oppfølging og tilsyn med barn i fosterhjem». Dette er svært alvorlig, og vi må minne om at det er på denne sektoren at det med jevne mellomrom kommer hjerte-skjærende rapporter om mennesker som er blitt grovt forsømt noen år tilbake i tid. Dagens budsjettpress er lite betryggende når det gjelder å sikre at vi ikke om noen år får like hjerteskjærende eksempler på barn som er blitt forsømt og har fått sitt liv ødelagt fordi barnevernet ikke har vært i stand til å ivareta sine oppgaver på en god måte.

Sentrene som gir familieveiledning, trenger også å styrkes. Også der må familier som trenger bistand, vente i månedsvis for å få hjelp. Det er for de det gjelder en håpløs situasjon, og ikke er det gunstig for samfunnet heller. Rødt foreslår derfor å ansette flere familieveiledere.

3.2 Pleie og omsorg (Tjenesteområdene 03A-03C)

Pleie og omsorg i alt	kr	233.800.000
Trygghetsalarmer, ekstrabevilgning	kr	2 000.000
Engasjere en person til å finne egnede tomter/prosjekter sykehjem	kr	800.000
Sekstimersdag iverksettes i deler av hjemmetjenesten	kr	10.000.000
Reduksjon egenandeler/egenbetaling materiell mv i hjemmetjenestene	kr	20.000.000
Aktivitør ved alle sykehjem	kr	8.000.000
Styrke hjemmetjenestene med aktivitører	kr	4.000.000
Færre og kjente hjemmesykepleiere til de pleietrengende	kr	20.000.000
Styrke bemanningen ved sykehjemmene	kr	20.000.000
Tiltak for å styrke arbeidet med ernæringskvalitet	kr	2.000.000
Flere dagsentre for hjemmeboende eldre	kr	5.000.000

Styrket aktivitetstilbud til funksjonshemmede	kr	3.000.000
Styrket praktisk hjelp og bistand	kr	10.000.000
Styrke hjemmesykepleien	kr	5.000.000
Reversere kutt i tildelt tid for BPA	kr	10.000.000
Styrke velferdstiltak og mulighet til vanlig livsførsel for funksjonshemmede	kr	10.000.000
Likeverdige muligheter til ferie for utviklingshemmede og pårørende	kr	10.000.000
Styrket bemanning PU-bofellesskap	kr	20.000.000
Fjerne kutt i vedtaksomfang for utviklingshemmede	kr	25 000 000
Styrking av øvrig tilbud til utviklingshemmede	kr	10.000.000
Få opp tempoet i planlegging/drift av PU-boliger	kr	15.000.000
Styrket innsats psykisk helse	kr	20.000.000
Styrke nattjenestene hjemmesykepleien	kr	2.000.000
Rådgivingstjeneste for blinde og svaksynte	Kr	2.000.000

Bergen trenger flere sykehjemsplasser, styrket bemanning av eksisterende sykehjemsplasser (inkl. styrket legetjeneste), og en større vekt på å styrke aktiviseringstilbudet for sykehjemsbeboere. De beløpene vi har avsatt, er nettobeløp der det er tatt hensyn til besparelse ved redusert vikarbruk

Rødt er helt uenig i at en riktig dimensjonering av hjemmetjenestene i Bergen oppnås ved å sammenligne med andre kommuners ressursbruk. Det er godt at ordningen med normtider avvikles, men fortsatt er det betydelig press i tjenestene. Det er de hjelpetrengendes behov, ikke andre kommuners ressursbruk, som skal være retningsgivende. Det må bli helt slutt på ettervirkningene av det gamle byrådets tiltak for å bygge *ned* hjemmesykepleien, når det er et raskt voksende behov for å bygge den *opp*, bl.a. med tanke på en kommende betydelig økning i antall gamle. Også overfor hjemmeboende er det behov for aktiviseringstiltak, for å gi dem et bedre liv og for å gjøre dem i stand til å klare seg lengre uten å måtte ha institusjonsplass.

Rødt vil dessuten styrke nattjenesten i hjemmesykepleien.

Det må gjøres mer attraktivt å arbeide med oppgaver rettet mot eldre og særlig omsorgstrenge. Dette er et område som egner seg godt for innføring av 6-timersdag. Det bør gjeninnføres innenfor hjemmehjelpstjenesten og innføres trinnvis innenfor andre deler av dette tjenesteområdet. Egenbetaling innenfor hjemmetjenestene må vekk, enten det dreier seg om egenandeler eller det gjelder pålegg om å kjøpe og betale nødvendig materiell som f.eks. sårplaster selv.

Kommunen er skyldig i løftebrudd i et helt utrolig omfang overfor mennesker med funksjonsnedsettelse og deres pårørende. Foreslått kutt i vedtaksomfang for utviklingshemmede kan ikke aksepteres, tvert imot må denne sektoren styrkes. Boliger må etableres i et tempo som kan fjerne den skammelige køen.

Til sist vil Rødt foreslå å opprette en rådgivingstjeneste for blinde og svaksynte etter modell fra dagens rådgivingstjeneste for døve og hørselshemmede.

Enkeltstående tallforslag fra Rødt til budsjettforslag for Pleie og omsorg

- Styrke nattjenestene med 2 mill.
- Opprettelse av rådgivningstjeneste for blinde og svaksynte for 2 mill.

3.3 Helsetjeneste (tjenesteområdene 05A og B)

Helsetjeneste i alt	kr	36.000.000
Skolehelsetjenesten	kr	22.000.000
Øvrig helsetjeneste mot ungdom styrkes	kr	5.000.000
Amalie Skrams Hus, Fontenehuset, Aurora	kr	5.000.000
Helsesenter for papirløse	kr	1.000.000
Drift av Helsestasjon for LHBT-ungdom	kr	3.000.000

Rødt mener at kommunen må øke antall årsverk i skolehelsetjenesten i samsvar med anbefalingene fra Helsedirektoratet. Fortsatt er det dessverre slik at Bergen kommune ikke tilfredsstiller Helsedirektoratets anbefalinger.

De særskilte helsestasjonene rettet mot ungdom må styrkes, som et svært viktig tiltak innenfor forebyggende helsearbeid.

4. Byrådsavdeling for barnehage, skole, SFO og idrett

Rødt mener at en annen verden er nødvendig og mulig: En verden der bruk av ressurser og utslippsmuligheter er bærekraftig på hundre og tusen års sikt. Enhver som har mot til å se virkeligheten i øynene, forstår at vi allerede er på overtid med å få gjennomført omfattende endringer i hvordan vi innretter samfunnet og levesettet vårt. En slik omfattende endring kan bare lykkes med et mye mer aktivt folkestyre enn noe samfunn hittil har sett – et samfunn der folk aktivt bryr seg og utfolder seg i produksjon, kultur, mellommenneskelig omsorg og ledelse av samfunnet på ulike nivåer – kort sagt i alle sider av samfunnet.

Dette er en enorm utfordring, og for at samfunnet skal kunne lykkes med denne utfordringen, må barna våre få de aller beste mulighetene for en allsidig og skapende utvikling, både i teori og praksis. Hvordan skal vi i Bergen klare å legge samfunnet om fra den dominerende innretningen mot fossilbaserte sektorer som olje og gass, og i stedet rette inn kompetanse og kapasitet mot framtidsrettet, bærekraftig næringsvirksomhet? Den oppgaven vil barna våre være en avgjørende kraft for å løse. Drift av barnehager og skoler er i virkeligheten den aller viktigste og mest framtidsrettede investeringen som kan tenkes, og den er ekstremt lønnsom. Rødt i Bergen vil at dette skal avspeiles i budsjettet til Bergen kommune og krever at staten bidrar med det økonomiske fundamentet som er nødvendig for å klare det.

I Rødts budsjettforslag vises dette med økte ressurser til den forventede bemanningsnormen i barnehagene, økning i pedagogiske stillinger i skolene, satsing på at alle barnehagene og skolene skal ha førsteklasses lokaler, og at de ansatte skal kunne bruke kreftene sine på barna – ikke på ørkesløs rapportering og byråkrati.

Barn, unge og voksnes fritid er verdifull både for den enkelte og for større og mindre fellesskap – for den lokale fotballklubben så vel som samfunnet som helhet – selv om denne verdien verken kan eller bør måles. For Rødt er det viktig at det tilrettelegges for at barn, unge

og voksne kan få utfolde seg på egne premisser etter barnehage, skole, jobb eller andre meningsfulle aktiviteter. Derfor må kommunen tilrettelegge for arealer og bygg til idrettsutøvelser, samt støtte til idrettslag og annen frivillig aktivitet. For Rødt er det også et poeng at barns fritid verdsettes, og ikke underlegges andre læringsmål eller presentasjonskrav. Derfor er Rødt mot at barn og unge skal gjøre lekser på fritiden, at SFO skal bli en forlengelse av skolen og mot heldagsskolen som konsept for øvrig.

4.1 Barnehage (Tjenesteområde 01A)

Barnehage i alt	kr	288.850.000
Forsøksordning gratis barnehage	kr	50.000.000
Oppfølging av bemanningsnorm	kr.	12.700.000
Økt grunnressurs	kr	110.000.000
PPT Førskole	kr	15.000.000
To-språklig assistanse	kr	6.000.000
Driftskonsekvenser flere barnehageplasser	kr	25.000.000
Kommunal vikarbank	kr	15.000.000
Kutt i administrasjon, rapportering og byråkrati	kr	-7.500.000
Økt vedlikeholdsbudsjett (drift)	kr	50.000.000
Gratis mat i barnehagene	kr	6.650.000
Ansatte til smørelunsj	kr	6.000.000

Rødt mener at barnehageplass er en grunnleggende rettighet som burde vært gratis for alle, på samme måten som grunnskolen er det. I dag går vi i motsatt retning: Regjeringen foreslo for et år siden å øke foreldrebetalingen, og Bergen kommune følger etter.

Det andre grunnleggende prinsippet som bør være styrende i barnehagepolitikken er at kommunen skal kunne gi full barnehagedekning, og da, i likhet til grunnskolen, operere med et nærbarnehageprinsipp.

Drift

Barnehagene får i dag for lite i driftsstøtte. Dette fører til at flere stillinger blir holdt igjen for å dekke penger til utstyr o.l. Dette er dårlig barnehagestyring, som fører til et dårlig arbeidsmiljø med høyt sykefravær, som til sist også vil gå ut over barnas hverdag. Derfor forutsetter Rødt i vårt budsjett at vi bruker mer penger på drift, slik at man kan oppfylle en forsvarlig norm for antall ansatte per barn med maksimalt tre små barn og seks store barn per voksen.

Rødt legger opp til en kommunal vikarbank i vårt alternative budsjett, siden vi mener dette er en mer forutsigbar måte å sikre nok voksne i barnehagen fra dag til dag. Vi er dessuten mot at private vikarbyråer skal tjene penger på andres sykefravær.

Investering

En vesentlig forutsetning for en gratis nærbarnehage er kommunal styring av barnehage-sektoren. I dag er 70 prosent av barnehagene i Bergen private. Kommunen står derfor overfor en stor utfordring, dersom barnehage skal være et velferdstilbud – og ikke butikk. Derfor er vi avhengig av en kommunalisering av barnehagene, og av at kommunen er barnehageutbyggeren, ikke private aktører. Vi har dessuten satt av en pott i investeringsbudsjettet på 100 millioner kroner til å kjøpe opp private barnehager i fremtiden,

for å stoppe private aktører som Adolfsen-brødrene og andre som vil gjøre barnehage til butikk.

En konsekvens av å drive barnehager som en velferdsordning må være at hensyn til såkalt effektivitet ikke skal være styrende. Det er hensynet til barna og de ansatte som skal være avgjørende for fremtidige investeringer. Derfor er Rødt mot monsterbarnehager, slik tidligere byråder har lagt opp til, med noen investeringer som forutsetter barnehager som skal ta imot opp til 150 barn.

I tillegg er reduksjonen i areal per barn fortsatt styrende, og har gått fra direktoratets anbefaling om 5, 3 kvm til 5, 0 kvm. Slik pyntes det på kommunens dekningsgrad. Samtidig passer dette med den «effektive» måten å drive barnehager på. Rødt er for en barnehageutbygging med flere små, heller enn få store, barnehager, og med større areal per barn.

Kommunen har de siste årene praktisert en uærlig barnehageutbygging, der det har blitt vanlig å bygge ut ved å gjøre de midlertidige brakkebarnehagene til permanente barnehager. Dette innebærer en uryddig behandlingsprosess. I tillegg er det en kortsiktig og dårlig løsning for barn og ansatte, som ikke får et skikkelig bygg å være i. Rødt forutsetter derfor i vårt budsjett at investeringer i barnehager ikke skal gjøres gjennom å opprette flere midlertidige brakkebarnehager, men snarere bygge nye nærbarnehager av forsvarlig størrelse. Vi viser til investeringsbudsjettet vårt.

Enkeltstående forslag fremmet under Rødts budsjettforslag for barnehager:

- Forsøksordning med gratis barnehage for 50 millioner.

4.2 Skole og SFO (Tjenesteområde 01B)

Skole i alt	kr	567 690 000
Økt grunnressurs, inkl. kommunal vikarbank	kr	200.000.000
Økt ressurs PPT grunnskole	kr	30.000.000
PPT for voksne og ungdom	kr	4.000.000
Særskilt voksenopplæring	kr	24.000.000
Økt vedlikehold (drift)	kr	80.000.000
Gratis SFO	kr	217.690.000
Styrking av vaktmesterfunksjonen ved skolene	kr	5.000.000
Gratis skolemåltid etter modell fra Hordaland fylkeskommune	kr	7.000.000

Rødt ønsker en skole for læring og utvikling for barn og ungdom. Da må skolen være en plass der lærere blir respektert som yrkesgruppe, i den forstand at de får tid og økonomiske midler til å utføre den viktige jobben de gjør hver eneste dag.

Rødt ønsker at skolen skal være gratis og bidra til like muligheter for alle. Derfor legger vi opp til gratis skolemat for elevene i bergensskolen. Vi budsjetterer dessuten med at SFO skal være en gratis ordning – til tross for at dette er en forholdsvis stor utgiftspost. SFO er ikke det samme som skolehverdagen, men det er likevel et velferdsgode som alle bør ha mulighet til å benytte seg av, uavhengig av størrelsen på foreldrenes lommebok. I dag mister i overkant av hundre barn, kanskje flere, plassen sin i SFO på grunn av foreldrenes dårlige økonomi. Dette vil Rødt ha en slutt på.

Rødt vil arbeide for å gjennomføre forsøk med leksefri skole. Vi har lagt opp til den nødvendige budsjettdekning i vårt budsjettforslag.

Drift

Rødt ønsker å øke lærertettheten per barn i grunnskolen, slik at det ikke er klasser eller grupper på mer enn 18 elever per lærer i 1.-4. trinn, 20 elever per lærer i 5.-7. trinn, og 22 elever per lærer i 8.-10. trinn. Det er dessuten et dels udekket behov for spesialundervisning i bergensskolen, som vi forsøker å kompensere for innenfor ulike, relevante deler av budsjettet.

På samme måte som for barnehagesektoren ønsker Rødt en kommunal vikarbank for skolen.

Det har skjedd en positiv utvikling hva angår vaktmestertjenesten på skolene. Rødt mener at det fortsatt trengs en styrking av vaktmestertjenesten, og vi legger inn budsjettmidler til dette.

Investering

I løpet av de siste årene har den ene sjokkerende tilstandsrapporten etter den andre kommet på bordet. Det er meget store utfordringer knyttet til skolebyggene. Det er snakk om et stort vedlikeholdsetterslep som dels vil kreve økte vedlikeholdsbudsjetter, dels dreier det seg om store rehabiliteringsoppgaver, og dels dreier det seg om at nye bygg er nødvendig. Rødt mener at dette er kommunens oppgaver. Når vi mener at skolen er en offentlig oppgave, så gjelder det ikke bare skoledriften, men også byggene. Kommunens forsømmelser i tidligere år betyr ikke at kommunen ikke kan ivareta dette ansvaret, men det krever en politisk vilje til å gjøre det. Rødt er mot alle OPS-prosjekter. Vi mener at skolebyggene både skal bygges og drives kommunalt, og at det må prioriteres og avsettes nok midler til dette i budsjettet.

Enkeltstående forslag fremmet under Rødts budsjettforslag for skole og SFO:

- Forsøksordning med gratis SFO for 50 mill.
- Gratis skolemåltid etter modell fra Hordaland fylkeskommune (7 mill.).

4.3 Spesialpedagogiske tjenester (Tjenesteområde 01C)

Spesialpedagogiske tjenester	kr	10.000.000
Øke midler til spesialpedagogiske tjenester	kr	10.000.000

4.4 Idrett (Tjenesteområde 13)

Idrett i alt	kr	45.950.000
Basistilskudd – tilskudd til barne-, ungdoms- og breddeidrett	kr	300.000
Tilskudd særskilte grupper	Kr	150.000
Drift svømmeanlegg, skolebassenger m.m.	kr	30.000.000
Økt ramme til drift, tilsyn og vedlikehold idrettsanlegg m.m.	kr	15.000.000
Tilskudd til varme i svømmebasseng	kr.	500.000

Rødt er svært bekymret over at ADO Arena er blitt til på en måte som ser ut til å ramme tilbudet av offentlige svømme- og badeanlegg som er økonomisk og geografisk lett

tilgjengelig for folk med dårlig økonomi. Det opereres med kolossale prisøkninger i forhold til hva folk var vant til fra sentralbadet. En rekke skolebassenger er blitt stengt de senere årene, sist som følge av den vedtatte Skolebruksplanen. Svømmeferdighetene blir stadig dårligere og ligger for mange langt under det som må anses for å være et nødvendig nivå. Rødt plusser på 30 millioner kroner for å bøte på dette, bl.a. for å sikre at det skal være svømmebasseng på Damsgård, Holen, Storetveit og Landås og for å utvide åpningstidene til Nordnes sjøbad. Vi legger disse midlene inn på drift, men i realiteten vil nok en del kunne føres over investeringsregnskapet.

5. Byrådsavdeling for byutvikling

Samferdsel (Tjenesteområde 08)

Samferdsel i alt	kr	38.000.000
Økning i innsats vedlikehold, bl.a. økt standard vintervegghold	kr	25.000.000
Styrking av driftsmidler til gang- og sykkelveier	kr	3.000.000
Gjeninnføring av gratisbussen i sentrum	kr	10.000.000

Med Bergens elendige forhold for syklist er det nødvendig med en omfattende satsing. Vi plusser på både i driftsbudsjett og i investeringsbudsjett, bl.a. for å komme litt nærmere et sammenhengende sykkelvegnett.

Rødt ønsker også å gjeninnføre den såkalte gratisbussen, som både er fremtidsrettet med tanke på planen om å realisere et bilfritt sentrum, og samtidig er et sosialt tiltak for sentrumsbeboere.

Rødt foreslår videre å øke standarden på vinterveggholdet på de kommunale veiene og styrke innsatsen på vegvedlikehold.

6. Byrådsavdeling for bolig, sosial og inkludering

6.1 Sosialhjelp og sosiale tjenester (Tjenesteområde 4B)

Sosiale tjenester i alt	kr	189.000.000
Gjeninnføre 80-prosent-regelen	kr	20.000.000
Sosialhjelpssatsene opp på SIFO-nivå, netto virkning	kr	75.000.000
Styrke bostøtteordningen	kr	20 000 000
Indeksregulere tilskudd til diverse organisasjoner	kr	5 000 000
Særskilte tiltak for fattige barnefamilier	kr	10 000 000
Aktivitetstilbud for barn og unge i utsatte bydeler	kr	10.000.000
Ekstra til gjennomføring av ruspolitisk handlingsplan, inkl. MO-senter i Bergen sentrum	kr	40.000.000
Styrke Utekontakten	kr	7.000.000
Tiltak for å bekjempe vold mot kvinner	kr	2.000.000

Rødt vil heve sosialhjelpssatsene opp til SIFO-nivå. Vi vil også gjeninnføre 80-prosentregelen, som vi anser for å være et bostøttetiltak. Det er uklart hvor mye det vil koste, men vi avsetter for sikkerhets skyld 20 millioner kr. Det er viktig å styrke den øvrige

bostøtteordningen, som i virkeligheten er blitt svekket gjennom flere år, bl.a. på grunn av omlegging av uføretrygd/-pensjon. Det må selvsagt bli slutt på at de fattige er de eneste som blir fratatt kontantstøtten. Det må ikke forekomme at behov avskjæres under henvisning til at det kan dekkes av barnetrygden.

Rødt vil også prioritere en kraftig styrking av det forebyggende sosiale arbeidet overfor unge mennesker. Mange frivillige organisasjoner gjør en viktig og verdifull innsats, og vi mener at de kommunale tilskuddene må indeksreguleres, slik at de opprettholder sin kjøpekraft.

På det ruspolitiske feltet kreves det ytterligere budsjettmessig styrking i forhold til det som ligger i byrådets budsjett. Staten må også komme inn med betydelige øremerkede tilskudd her. Rødt er innstilt på også å ta de budsjettmessige konsekvensene av den vedtatte planen, og legger opprettelse av et MO-senter i det sentrale Bergen inn i våre tall. Det er også nødvendig å styrke Utekontakten, som gjør en særdeles viktig innsats.

Enkeltstående tallforslag til punktet Sosiale tjenester

- Økning i antall årsverk i Utekontakten for 7 mill.

6.2 Bolig og inkludering (Tjenesteområder 04A, 04C og 09)

Bolig og inkludering i alt	kr	81.300.000
Støtte Leieboerforeningen	kr	300.000
Innsats særlig rettet mot bostedsløse	kr	20.000.000
Styrking av mottaksapparat flyktninger	kr	20.000.000
Statlig dekning av styrket mottaksapparat	kr	- 20.000.000
Særskilt tilskudd til å ta inn vedlikeholdsetterslep utleieboliger	kr	30.000.000
Særlig innsats for tilrettelegging for studentboliger mm	kr	1.000.000
Gjennomgå kommunale husleier, nedjustering Trinn I	Kr	30.000.000

Vedlikeholdsetterslepet på kommunale utleieboliger må fjernes, og Rødt vil ha dette vekk i løpet av 3 år. Vi forutsetter at belastning for kapitalavkastning i stedet brukes til vedlikehold. Det er viktig med økt innsats for å få slutt på den utstrakte bruken av hospits for bostedsløse, og vi legger inn 20 millioner kroner til økt innsats på dette feltet. Dette må gjøres på en måte som ikke innebærer en samtidig forverring av boforholdene for dem som ellers bor i de kommunale utleieboligene.

Kommunen må styrke sin innsats vesentlig når det gjelder tilrettelegging for studentboliger, både fordi det i seg selv er et viktig formål, og fordi det vil bety en viktig avlastning for utleiemarkedet generelt.

Leieboerforeningen må støttes slik at den kan ivareta leieboeres interesser i stadig hardere marked.

I dagens situasjon er det nødvendig å endre norsk politikk når det gjelder mottak av flyktninger og asylsøkere. Da vil det bli nødvendig å styrke mottaksapparatet for flyktninger vesentlig. Det må forventes statlig dekning av dette, men vi markerer posten.

7. Byrådsavdeling klima, kultur og næring (Tjenesteområde 10D)

7.1 Klima

Klima i alt	kr	52.038.950
Målestasjoner for luftkvalitet	kr	2.750.000
Etablering av flere landstrømstasjoner	kr	16.000.000
Innføring av turisskatt på cruiseskiptrafikk	Kr	-26 711 050
Økte midler til å realisere kommunens klimaplan	kr.	20.000.000
Sekkebevilgning til miljøtiltak i samferdselssektoren	kr	40.000.000

Det foreligger en rekke viktige forslag for å iverksette tiltak som kan redusere luftforurensingen i Bergen, og tiltak som kan redusere andre miljø- og helseskader som skriver seg fra samferdsel. I tillegg til tiltak som flere landstrømstasjoner i havnen, foreslår Rødt en pott til fordeling på miljøtiltak i samferdselssektoren, etter nærmere debatt i bystyret, i tillegg til at vi vil ha flere midler til å iverksette kommunens klimaplan. Vi vil også ha flere målestasjoner for luftkvalitet, slik at overvåkingen på dette området kan bli mer pålitelig.

7.2 Kultur (Tjenesteområde 12A)

Kultur i alt	kr	247.200.000
Kulturtilskudd	kr	111.350.000
Generell justering pris og lønnsvekst	kr	9.300.000
Sekkepost til fordeling bydelsvis (inkl. midler til ungdomsklubber)	kr	20.000.000
Tilskudd til Skeiv Ungdom (ikke egen post i byrådenes budsjett)	Kr	50.000
Sekkepost til fordeling (scenekunst, musikk, litteratur m.m.)	kr	62.000.000
Tilskudd kulturbygg og øvrig kulturaktivitet	kr	20.000.000
Bibliotek	kr	79.850.000
Formidlingstiltak	kr	1.250.000
Lønn med reell vekst	kr.	61.200.000
Gjenåpning av bydelsfilialer (inkl. Indre Laksevåg)	kr	6.500.000
Økning av mediebudsjettet	kr	2.500.000
Utvidede åpningstider i bydelsfilialene	kr	8.400.000
Museer	kr	6.000.000
Generell justering pris og lønnsvekst	kr	5.000.000
Midler til å realisere kulturhus i det gamle kretsfengselet	kr	1.000.000
Bergen kulturskole	kr	50.000.000
Gratis kulturskole og økt tilbud	kr	50.000.000

Rødt ønsker å opprettholde og utvikle en variert kunst- og kulturscene i Bergen kommune. I noen tilfeller innebærer dette at kommunen selv eier og driver kulturtjenesten, slik som bibliotekene eller kulturskolen. I andre tilfeller dreier det seg om å tilrettelegge for og støtte selvstendige initiativer, og sørge for at disse får beholde sin kunstneriske frihet ved å gi tilstrekkelig økonomisk støtte og sikre gode nok lokaler til de som trenger det. Rødt er bekymret for at den kommunale grunnstøtten til kultur for barn og unge er kuttet i byrådets budsjett de siste årene. Vi ønsker å slå et slag for Kulturskolen ved å gjøre tilbudet gratis for barn og unge, og dessuten utvide tilbudet.

Vi vil spesielt fremheve at Skeiv ungdom ikke mottar kommunal støtte, i motsetning til f.eks. FRI, og synliggjør dette i et eget tallforslag. Samtidig som vi altså synliggjør behovet for støtte til en rekke andre frivillige organisasjoner også gjennom de generelle sekkepostene.

I vårt budsjett legger vi dessuten opp til en særlig satsning på bydelsbibliotekene, med gjenopprettelse av bydelsfilialer og utvidede åpningstider. Bergen kommune har en av Nord-Europas dårligste biblioteksdekninger, med 47 000 innbyggere per filial. Særlig Indre Laksevåg har blitt forsømt i så måte. Dessuten vil vi kompensere for kuttet i de ansattes lønn ved bibliotekene som dagens byråd har lagt opp til.

Enkeltstående tallforslag til punktet Kultur

- Tilskudd til Bergen Skeiv Ungdom 50.000 kr.

7.3 Næring (Tjenesteområde 14)

Næring	kr	20.000.000
Stimulere til næringsvirksomhet som kan være pådrivere for fossilfri framtid	kr	20.000.000

8. Bystyrets organer (Tjenesteområde 15)

Bystyrets organer i alt	kr	0
Kutt i godtgjørelse, partistøtte og honorarer	kr	-7.500.000
Økning av kontrollutvalgets budsjett -- økt revisjonsinnsats	kr	2.500.000
Styrking av folkevalgte organers rolle og kontakt med byens befolkning	kr	5 000.000

Rødt foreslår å kutte 7,5 millioner kroner i møtegodtgjørelse, partistøtte og honorarer til folkevalgte, samt å styrke kontrollutvalgets budsjett med 2,5 millioner kroner. Ingen økning i representasjon. Møtefrekvens i folkevalgte organer må opprettholdes, og deres betydning vesentlig styrkes.

9. Saldering driftsbudsjett

Sentral saldering	kr	0
Dekket gjennom Rødts endringsforslag til statsbudsjettet (anslag)	kr	608.180.000
Justeringer eiendomsskatt (anslag på reduksjon)	kr	50.000.000
Økning i driftsrammer	kr	1.659.828.900
Budsjettet iverksettes i takt med økte rammer fra Stortinget, gjennom videre opptrapping dersom Rødt får gjennomslag for sin politikk. Behov for ytterligere opptrapping for å komme opp på ønsket nivå:	kr	1.101.648.900

Dette driftsbudsjettet er stort sett holdt på et høyt aggregeringsnivå, dvs. at det er lite detaljposter og en del store sekkeposter. Fra flere andre partier i bystyret er det framsatt en rekke gode detaljforslag som Rødt støtter. I den grad vi stemmer for dem, er de innarbeidet i disse sekkepostene.

Selv om Rødts budsjettforslag ikke legger opp til å øke kommunens samlede driftsrammer mer enn ca. 7,5 prosent, er det likevel en kraftig økning på noen enkeltområder. Det vil ta tid å gjennomføre en slik opptrapping, og den faktiske, gjennomførbare økningen i driftsutgiftene i 2019 vil derfor være vesentlig mindre. Rødts budsjett er derfor i realiteten en

opptrappingsplan som går inn i 2020 og kanskje også enda senere. Rødt Bergen viser til Rødts forslag til statsbudsjett, som er meget realistisk for 2019. Men det er bare et første steg i en opptrapping av viktige formål. Hvis Stortinget hadde vedtatt det, ville Rødt trappe det videre opp i kommende budsjettrevisjoner. Vårt kommunebudsjett for Bergen markerer først og fremst behov for et høyere driftsnivå. Det ville ta tid å gjennomføre, og samtidig måtte Stortinget sikre at det skjedde en parallell opptrapping av den andelen av bergensernes innbetalinger av skatter og avgifter som kommunen fikk beholde. Vårt budsjettforslag forholder seg derfor ikke bare til gitte rammer, men først og fremst til viktige behov for kommunal innsats. Rødt Bergens budsjettforslag markerer dermed en prosess på vei mot mye bedre ivaretagelse av nødvendige oppgaver for innbyggerne – en prosess som knytter an til Rødts politikk på Stortinget.

10. Investering

Dette budsjettforslaget innebærer et større investeringsvolum enn det byrådet legger opp til. En ytterligere opptrapping er nødvendig for å ivareta kommunens oppgaver på en god måte, Rødt vil utover i 2019 komme tilbake til hvordan en slik ytterligere opptrapping bør se ut. Rødt vil i denne omgang markere nedenstående poster:

Barnehager: Pott til å kjøpe opp private barnehager: +100.000.000 (fremmet i komiteen som enkeltstående tallforslag)

Helsestasjon for LHBT-ungdom: + 12.000.000

Idrett: + 50.000.000

Flere kommunale boliger: + 50.000.000 (fremmet i komiteen som enkeltstående tallforslag)

**Fordi
fellesskap
fungerer**